
Regionale Talentontwikkeling

1 Kaders Regionale Talentontwikkeling

Instroomprogramma's voor Talenten onder regie van de sportbond

1.1 Inleiding

Het Masterplan Talentontwikkeling heeft voor een enorme impuls gezorgd op het gebied van Talentontwikkeling. Veel sportbonden hebben een Meerjaren Opleidingsplan en hebben hun programma's voor junioren direct voorafgaand aan het senioren programma (ook wel gekenmerkt als senioren -1) geïntensiveerd en verbeterd. Daarnaast zijn er inmiddels ca. 46 Talentcoaches werkzaam binnen diverse programma's.

Regionale talentontwikkeling is de volgende stap die sportbonden gaan nemen op het gebied van Talentontwikkeling. Maar niet alleen sportbonden, ook onderwijsinstellingen, lokalen overheden en provincies zijn bezig, al dan niet in gezamenlijkheid, beleid te ontwikkelen en activiteiten te ontplooiën op dit gebied. De constatering is dat hierdoor 'iedereen' naar eigen inzicht en vermogen zogenaamde talentprogramma's en talentprojecten ontwikkelt. Dit gebeurt vaak zonder medeweten van de sportbond en zonder kennis en inzicht wat er nodig is om een dergelijk programma of project te laten slagen of zelfs zonder vast te kunnen stellen waar een dergelijk traject toe zou moeten leiden.

Zowel vanuit bonden als vanuit diverse lokale of regionale overheden, Olympische netwerken en andere organisaties is er vraag naar afstemming en heldere richtlijnen betreffende sportprogramma's voor talenten. Om deze reden heeft NOC*NSF in overleg met bonden en Olympische Netwerken een aantal kaders en richtlijnen met betrekking tot regionale talentontwikkeling opgesteld. Daarnaast is een beknopt stappenplan ontwikkeld voor sportbonden en gemeenten/onderwijs om met regionale talentontwikkeling aan de slag te gaan.

Op basis van dit kader en richtlijnen kunnen de betrokken partijen gezamenlijk werken aan de inrichting van regionale opleidingsprogramma's. Dit zal op termijn leiden tot eenduidigheid en een verbetering van de kwaliteit op de opleidingsprogramma's van de sportbonden.

In dit document zullen we de kaders rondom regionale talentontwikkeling schetsen.

1.2 Definitie en richtlijnen

Als we het hebben over regionale talentontwikkeling dan praten we over het trainings- en wedstrijdprogramma van een sportbond waarbij gebruik gemaakt wordt van de beste begeleiding en faciliteiten voor die specifieke doelgroep.

Het doel van de regionale opleidingsprogramma's van bonden is dat de talenten uiteindelijk zullen instromen in de landelijke senioren-1 en senioren topsportprogramma's van de sportbonden. Om deze reden wordt ook wel gesproken van instroomprogramma's.

Hiernaast kan regionale talentontwikkeling bijdragen aan het identificeren van talenten uit de omgeving en het voorbereiden van die talenten op de doorstroom naar de programma's van nationale selecties van sportbonden of andere topsportorganisaties. Voorwaarde is daarbij wel dat de omvang en kwaliteit van het programma uitzicht biedt op succes, oftewel podiumplaatsen bij mondiale toernooien voor senioren.

Regionale talentontwikkeling omvat die programma's die plaatsvinden onder regie van de

sportbond waarbij de beste talenten in de betreffende leeftijdscategorieën onderdeel uitmaken van het programma.

Programma's zijn onder regie van de sportbond als ze aan ALLE onderstaande criteria voldoen:

- de nationale sportbond is aanspreekbaar op de kwaliteit en het resultaat van het volledige programma, EN;
- het volledige programma voldoet aan de eisen uit het Meerjaren Opleidingsplan van de sportbond, EN;
- geografische locaties zijn gebaseerd op een grondige analyse (afgestemd met de technische staf van NOC*NSF) waarin logische verbanden worden gelegd tussen het gewenste in-, door- en uitstroomniveau, en de kwaliteit en kwantiteit van talenten en het programma, EN;
- per locatie is één sporttechnisch trainer/coach verantwoordelijk voor het volledige programma, EN;
- de sporttechnische trainer/coach wordt benoemd door de sportbond en voert het beleid en programma van de bond uit.

Alle overige activiteiten behoren niet tot regionale talentontwikkeling.

De faciliteiten van de programma's worden vorm gegeven door inbreng van partijen zoals de lokale en regionale overheid, onderwijsinstellingen en eventuele overige particuliere initiatieven. Olympische Netwerkorganisaties ondersteunen de sportbonden en dragen zorg voor voorzieningen van de talenten.

2 Rolverdeling

NOC*NSF (regierol)

- Ondersteunt, faciliteert en adviseert de sportbonden en regionale partijen op het gebied van regionale talentontwikkeling;
- Ontwikkelt landelijk beleid en stelt algemene richtlijnen op voor succesvolle regionale instroomprogramma's en maakt op basis van deze richtlijnen de regionale instroomprogramma's van bonden zichtbaar;
- Stelt gezamenlijk met sportbonden kwaliteitscriteria op voor de regionale instroomprogramma's;
- Vertegenwoordigt de sportbonden bij beleidsvormingsprocessen van landelijke en regionale (bij hoge uitzondering lokale) overheidsinstanties en onderwijsinstellingen. Dit betreft centraal overleg; daarnaast is er ruimte voor bonden en Olympische Netwerken om in hun eigen regio dit overleg te voeren.
- Brengt waar mogelijk en noodzakelijk bonden en regionale partijen met elkaar in contact.

Sportbond (sportinhoudelijk verantwoordelijk)

- Stelt (ism NOC*NSF) kwaliteitscriteria op voor de regionale instroomprogramma's;
- Is aanspreekbaar op de kwaliteit en het resultaat van het volledige wedstrijd- & trainingsprogramma;
- Bepaald op basis van een grondige analyse (afgestemd met de technische staf van NOC*NSF) de geografische locaties van de regionale instroomprogramma's;
- Benoemd de sporttechnische trainer/coach die het beleid en programma van de bond uitvoert;
- Sluit samenwerkingsovereenkomst af met betrokken partijen voor financiering en facilitering programma om continuïteit te garanderen;
- Legt taken en verantwoordelijkheden vast in de samenwerkingsovereenkomst om kwaliteit van het programma te kunnen borgen.

Lokale en regionale partijen (verantwoordelijk voor de uitvoering)

Topsportorganisatie en Olympisch Netwerk/Regio

- Ondersteunt bij de coördinatie en samenwerking tussen alle betrokken partijen bij regionale talentontwikkeling;
- Faciliteert de regionale instroomprogramma's middels de begeleiding van talenten obv de doorlopende leerlijnen die worden verstrekt vanuit de inhoudelijke experts van NOC*NSF;
- Faciliteert de regionale instroomprogramma's aan de hand van overeengekomen voorzieningen vanuit partners.

Lokale en provinciale overheid

- Sluit samenwerkingsovereenkomst af met de sportbond voor financiering en facilitering programma om continuïteit te garanderen;
- Legt taken en verantwoordelijkheden vast in de samenwerkingsovereenkomst om kwaliteit van het programma te kunnen borgen;
- Faciliteert regionale instroomprogramma's middels accommodatie en materiaal;
- Bepaalt welke regionale instroomprogramma's zij willen huisvesten.

Onderwijsinstelling

- Faciliteert regionale instroomprogramma's middels het realiseren van een voor de talenten optimale afstemming van het onderwijsprogramma op het sportprogramma;
- Faciliteert regionale instroomprogramma's middels studiebegeleiding, accommodatie, materiaal en overige voorzieningen voor talenten.

3 Stappenplan Regionale Talentontwikkeling in de praktijk

3.1 Inleiding

Op diverse plaatsen in Nederland worden door lokale instanties (gemeenten, provincies, groepen van verenigingen of stichtingen) initiatieven opgezet onder de noemer talentontwikkeling. Dit gebeurt al dan niet in nauw overleg met de sportbonden.

In hoofdstuk 1 zijn de kaders rondom regionale talentontwikkeling opgesteld. Hierin is een heldere definitie van regionale talentontwikkeling en taak/rolverdeling (zie hoofdstuk 2) van de betrokken partijen opgesteld.

De volgende stap is deze kaders ook in de praktijk te brengen. In dit document worden enige stappen weergegeven die de betrokken partijen in de praktijk kunnen zetten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen

1. Rol NOC*NSF
2. Stappen Sportbonden
3. Stappen Lokale en regionale partijen

3.2 Rol NOC*NSF

NOC*NSF wil de initiatieven op het gebied van regionale talentontwikkeling stimuleren en een goede kwaliteit van deze programma's bevorderen door samen met de sportbonden kwaliteitscriteria en richtlijnen op te stellen.

Waarom deze kwaliteitscriteria worden opgesteld?

Zowel NOC*NSF als de sportbonden ontvangen veel vragen over de richtlijnen waar een dergelijk programma aan moet voldoen, welke sporten kansrijk zijn om een succesvol programma op te starten en hoe dit op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd.

NOC*NSF streeft het opstarten van kwalitatief hoogwaardige opleidingsprogramma's voor sporttalenten na, dat wil zeggen trainings- en wedstrijdprogramma's die de vergelijking met de beste programma's uit andere sporten en buitenlandse programma's kunnen doorstaan of deze in kwaliteit overtreffen. Bovendien stimuleert NOC*NSF een toename van het aantal professionele en fulltime (talent)coaches, omdat de verantwoordelijkheden bij dergelijke intensieve en hoogwaardige programma's groot zijn. De coach bepaalt immers in hoge mate het succes van het totale programma.

Jonge potentiële topsporters die veel tijd en energie in hun sportcarrière investeren moeten verschillende verstrekkende keuzes maken. Zij verdienen dan ook een hoogwaardige begeleiding en een optimale kans om hun doelen te realiseren. Tegelijkertijd moeten zij naast hun intensieve sportbeoefening een schoolopleiding afronden. Alle betrokkenen moeten zich realiseren dat dit alleen lukt met optimale en professioneel opgezette programma's en begeleidingsstructuren.

Aan de sportbonden biedt dit een extra mogelijkheid de regie over deze initiatieven te versterken, de kwaliteit van deze initiatieven te sturen en verhogen en de ontwikkeling van het coachvak in de eigen sport te versnellen. Door als voorwaarde te stellen dat coaches met een aanstelling, passend bij de omvang van het trainingsprogramma en op optimale trainingstijden, de begeleiding van de sporters kunnen uitvoeren.

Sporttechnisch programma per bond

Per topsportprogramma's wordt door de sportbonden en NOC*NSF gezamenlijk een overzicht gemaakt van de richtlijnen om tot succesvolle *regionale instroomprogramma's onder regie van de sportbond* te komen. Dit wordt ontsloten via www.noc-nsf.nl/talentontwikkeling.

Dit overzicht bevat de volgende onderdelen.

- Algemene informatie: Kort overzicht van het beleid van de bond met betrekking tot nationale en regionale programma's en de locaties waar deze zich bevinden.
- Loopbaanprofiel: Overzicht van de opeenvolgende niveaus en selecties van de sport en hoe deze landelijk is gestructureerd
- Talentprofiel: Criteria waaraan sporters voldoen om als belofte of talent te worden aangemerkt, weergegeven in leeftijd, prestatieniveau en programma.
- Kwaliteitsrichtlijnen Meerjaren Opleidingsplan: Samenvatting van een deel van de richtlijnen van programma's voor talentontwikkeling

Bovenstaande informatie zal de komende tijd voor meerdere sporten worden aangevuld. Hierbij wordt gestart met de bonden/topsportprogramma's uit groep 1-3 Maatwerkfinanciering Sportagenda 2016. De sportbonden geven zelf aan of zij klaar zijn voor de stap naar regionaal. Voor sommige sporten is dit momenteel nog niet haalbaar of geen prioriteit, of niet van toepassing in de sportstructuur.

Vanuit NOC*NSF of landelijke overheid is geen keurmerk beschikbaar voor een *regionaal instroomprogramma onder regie van de sportbond*. De landelijke maatwerkfinanciering vanuit NOC*NSF voor topsportprogramma's van sportbonden kan niet worden ingezet voor regionale talentontwikkeling. Wel is budget beschikbaar voor de topsportorganisaties binnen Olympische Netwerken (vanaf 2013 zijn dit de Regio's) om talenten te begeleiden en regionale programma's te faciliteren. Dit budget fungeert als katalysator om aanvullende financieringsstromen in gang te zetten vanuit bijv. bonden, bedrijfsleven, provincies, gemeenten, etc.

3.3 Stappen Sportbonden

Onderstaand zijn enkele stappen met richtlijnen genoteerd voor sportbonden die van waarde kunnen zijn bij het oprichten van regionale instroomprogramma's voor talenten. Deze richtlijnen hebben geen dwingend karakter, maar vormen een toetsingskader en een kans om de kwaliteit van de opleidingsprogramma's te verbeteren. Op deze manier geeft NOC*NSF alle betrokken partijen inzicht in de structuur en kritische succesfactoren voor regionale talentontwikkeling opdat deze in de praktijk gezamenlijk optimaal kunnen worden ingevuld.

Stap 1 → Beleid sportbond sporters < S-1

Alle activiteiten die bonden onder de noemer Talentontwikkeling initiëren, worden gelegitimeerd door een Meerjaren Opleidingsplan en sturen daarmee het meerjaren opleidingsprogramma dat onder regie staat van de sportbond. Het grootste deel van de bonden heeft de afgelopen jaren een meerjaren opleidingsplan ontwikkeld. In deze plannen dient ook het beleid rondom de sporters te staan die vallen in de categorie onder de groep S-1 en de rol die de bond speelt bij het opleiden van deze sporters. Ook voor de leeftijdscategorieën onder s-1 is het aan de bond om gerichte kwaliteitscriteria op te stellen en ernaar te streven opleidingsprogramma's te ontwikkelen die aan deze hoogstaande kwaliteit voldoen.

Tevens dient hier in te staan of, op hoeveel plekken, en waar de sportbond een regionaal instroomprogramma wil hebben. Hier moet een grondige analyse aan vooraf gaan waarbij rekening wordt gehouden met de logische verbanden tussen gewenste instroom en doorstroom, gerealiseerde kwaliteit en kwantiteit van talenten en hun programma's.

Tot slot dient duidelijk te worden gemaakt welke personen binnen de bond verantwoordelijk zijn voor deze programma's.

Stap 2 → Uitvoeringsplan

Op basis van het opgestelde beleid in het Meerjaren Opleidingsplan dient er een uitvoeringsplan opgesteld te worden voor een regionaal instroomprogramma. Hierin zullen zaken als het kwaliteit en kwantiteit sporters, kwaliteitscriteria, faciliteiten, begeleiding, programma, rolverdeling, etc. aan de orde dienen te komen samen met een totaal begroting voor een dergelijk centrum.

Stap 3 → Zoeken partners

Tot slot, aan de hand van het Meerjaren Opleidingsplan en het uitvoeringsplan kan de sportbond op zoek gaan naar de juiste partners om de regionale talentontwikkeling van de sportbond succesvol neer te zetten. Topsportorganisaties binnen Olympische Netwerken (in toekomst de Regio's) kunnen hierin, dankzij hun contacten, een belangrijke rol spelen.

3.4 Stappen lokale en regionale partijen

In tegenstelling tot de landelijk gecoördineerde en geaccrediteerde Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO's) en Nationale Topsport Centra (NTC's) kunnen *regionale instroomprogramma's onder regie van de sportbond* overal in Nederland ontstaan. Niet elk initiatief kan daarentegen tot een *regionale instroomprogramma's onder regie van de sportbond* leiden; het is nuttig om heldere definities en criteria te hanteren. De positie die de betrokken sportbond hierbij inneemt is van doorslaggevende waarde.

Een *regionale instroomprogramma's onder regie van de sportbond* heeft plaats in een georganiseerde opleidingsketen die de ontwikkelingsfasen van talent verbindt en heeft daarin "vooraan" aansluiting met de georganiseerde sport en talentherkenning en "achteraan" met de beoefening van sport als topsporter (faciliteert het proces van in-, door- en uitstroom).

Het ontstaan en voortbestaan van een dergelijke programma verlangt initiërende factoren en gunstige omstandigheden. Kernfactoren daarbij zijn:

- een betrokken sportbond met een duurzame oriëntatie op talentontwikkeling die de bijbehorende infrastructuur en wedstrijd- & trainingsprogramma onder eigen regie heeft vastgelegd in een Meerjaren Opleidingsplan (MOP);
- goede sportprestaties en prestatieperspectief op topsportniveau (talentvolle sporters/gekwalificeerd kader);
- aanwezigheid van hooggekwalificeerde en beschikbare accommodatie en hoogwaardig, stimulerend accommodatie- en/of topsportbeleid;
- minstens één (sportief en organisatorisch) sterke/ambitieuze club met draagvlak, samenwerkingsgezind met een goede regionale inbedding en relatie met de sportbond;
- krachtige randvoorwaarden ((o.a. goede sportorganisatie, onderwijs (LOOT), huisvesting, vervoer, maatschappelijke en sportmedische voorzieningen)).

Onderstaand zijn enkele stappen met richtlijnen genoteerd voor lokale en provinciale partijen die van waarde kunnen zijn bij het oprichten van een regionaal trainingscentrum voor talenten. Wederom hebben deze richtlijnen geen dwingend karakter, maar vormen een toetsingskader voor het zo succesvol mogelijk maken van de regionale talentontwikkeling van sportbonden.

Stap 1 → Keuzes voor specifieke sportbonden en sporten

- Sportbond erkent en ondersteunt het regionale instroomprogramma, door aan te tonen dat het programma voldoet aan de criteria uit hoofdstuk 1 en ook na de minimaal drie jaar financiële ondersteuning nog bestaansrecht heeft;
- Vanuit de sport is er een initiatief of ambitie voor een regionaal instroomprogramma in de provincie/gemeente ;
- Het programma is ingedeeld in groep 1-3 in de Sportagenda 2016 of behoort tot een bond waarbij een van haar programma's hierin is ingedeeld;
- De sportbond heeft fulltime, hoogwaardige en integrale opleidingsprogramma's onder regie van de sportbond en een bijbehorende infrastructuur.

Stap 2 → Sporttechnisch programma

Voor de belangrijkste topsportprogramma's hebben NOC*NSF en de sportbond een overzicht gemaakt van de richtlijnen om tot succesvolle instroomprogramma's te komen. Dit overzicht bevat de volgende onderdelen:

- Algemene informatie: Kort overzicht van het beleid van de bond met betrekking tot nationale en regionale programma's en de locaties waar deze zich bevinden.
- Loopbaanprofiel: Overzicht van de opeenvolgende niveaus en selecties van de sport en hoe deze landelijk is gestructureerd
- Talentprofiel: Criteria waaraan sporters voldoen om als belofte of talent te worden aangemerkt, weergegeven in leeftijd, prestatieniveau en programma.
- Kwaliteitsrichtlijnen Meerjaren Opleidingsplan: Samenvatting van een deel van de richtlijnen van programma's voor talentontwikkeling

Aan de hand van de bovenstaande documenten en het sporttechnisch opleidingsprogramma kan de betrokken organisatie zien wat er allemaal nodig is om tot een succesvolle uitvoer te komen van het programma van de sportbond. In de beschrijvingen staan criteria voor onder andere o.a. niveau talenten, niveau coaches, reistijd, trainingsaccommodaties, trainingsmaterialen, woon-, sportmedische- en onderwijsfaciliteiten. Tevens kan men uit het onderdeel 'algemene informatie' afleiden of en waar een sportbond behoefte heeft aan een *regionaal instroomprogramma onder regie van de sportbond*.

Stap 3 → Structuur

Bij het opzetten van een centrum voor talenten kan men gebruik maken van de structuur eisen die ten grondslag liggen aan een CTO of NTC. Let hierbij op dat de structuur en omvang van het programma wel blijven passen bij de ontwikkelfase van het betreffende talent.

De richtlijn is om een trainingscentrum op te richten met een zelfstandige rechtspersoonlijkheid die op een dusdanige wijze is georganiseerd dat de dagelijkse gang van zaken goed verloopt en er een reële kans op continuïteit is voor een langere periode (4-8 jaar). Denk bij het oprichten aan het samenstellen van een investeringsplan, strategisch plan en activiteitenplan.

Ook is het goed om vast te leggen hoe het centrum qua structuren (onderdelen, afdelingen en functies) en processen (informatiestromen, communicatielijnen en samenwerking) is opgebouwd. Tot slot dient het centrum één professionele eindverantwoordelijke te hebben voor de operationele leiding binnen het centrum.

Stap 4 → Financiële exploitatie

Een *regionaal instroomprogramma onder regie van de sportbond* wordt primair geëxploiteerd door de direct betrokken partijen, bestaande uit:

- betrokken sportbond
- participerende verenigingen
- deelnemende sporters

Medefinanciering is mogelijk door ondersteunende organisaties zoals de lokale en provinciale overheid en bedrijfsleven.

De belangrijkste sleutel tot succes met betrekking tot talentontwikkeling op regionaal niveau is de SAMENWERKING tussen sport, onderwijs, overheid, en overige partijen als zorg en bedrijfsleven. Gelijkwaardige partnerships zijn hierin van cruciaal belang.